

2. Білецька Н. Розрахунок доходів і витрат банку внаслідок впровадження НСМЕП. *Банківська справа*. 2012. № 4. С.49-57
3. Глухов В.В., Бакрамов Ю.М. Финансовый менеджмент. Санкт-Петербург: Специальная литература, 2015. 429 с.
4. Жуков Е.Ф. Общая теория денег и кредита. М.: Банки и биржи: ЮНИТИ, 2015. 304 с.
5. Коцовська Р.С., Ричаківська В.І. Операції комерційних банків. Львів. ЛБІ НБУ, 2011. 516 с.
6. Мороз А.М. Банківські операції. URL: <http://studentam.kiev.ua/content/view/615/72/>
7. Олексієнко М.П. Кредит і кредитні правовідносини: економічна природа і практика законодавчого регулювання. К.: Козаки, 2016. 144 с.
8. Омельченко О.В., Давиденко Г.В. Аналіз фінансових показників діяльності банку, що передують його ліквідації. *Економічні перспективи підприємництва в Україні: збірник матеріалів всеукраїнської інтернет-конференції, 27-28 жовтня 2016*. Т.1. 2016. С. 395-398.
9. Омельченко О.В. Проблемы оценки эффективности деятельности финансовых компаний. *Инновационное развитие экономики: предпринимательство, образование, наука: сборник научных статей*. Минск. 2017. С. 85-87
10. Панова Г.С. Кредитная политика коммерческого банка. М. ИКЦ ДИС, 2017. 464 с.
11. Швед В.В., Луценко О.С. Про деякі методологічні засади управління ризиками на підприємстві. *Інноваційні виміри розвитку світової економіки*. 2013. С. 191-195
12. Швед В.В., Боковець В.В. Стратегічне управління. Вінниця: ВФЕУ. 2012. 151 с.
13. Швед В.В. Банківське регулювання та нагляд. Сутність та значення. *Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія: Економічні науки*. 2015. № 5. С. 124-127.

Ткаченко М.І., кандидат економічних наук, доцент,
доцент кафедри бізнесу і права,

Вінницький інститут Університету «Україна»

Євась Т.В., старший викладач
кафедри бізнесу і права,

Вінницький інститут Університету «Україна»

Афоніна А.О., магістрант 2-го року підготовки,
спеціальність «Фінанси, банківська справа та страхування»
Вінницький інститут Університету «Україна»

ШЛЯХИ ПІДВИЩЕННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ ЕФЕКТИВНОСТІ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

THE WAYS TO INCREASE THE ECONOMIC EFFICIENCY OF ACTIVITY OF THE ENTERPRISE

Анотація. У статті розглянуто поняття економічної ефективності діяльності підприємства. Наведено класифікацію факторів впливу на економічну ефективність. Визначено основні резерви підвищення економічної ефективності діяльності підприємства.

Висвітлено шляхи підвищення економічної ефективності на сучасному етапі господарювання підприємства.

Ключові слова: економічна ефективність, ефективність діяльності, фактори, резерви, шляхи підвищення економічної ефективності.

Abstract. The article considers the concept of economic efficiency of the enterprise. The classification of factors influencing economic efficiency is given. The basic reserves of increase of economic efficiency of activity of the enterprise are defined. The ways to increase economic efficiency at the present stage of enterprise management are highlighted.

Key words: economic efficiency, efficiency of activity, factors, reserves, ways of increase of economic efficiency.

Постановка проблеми. В сучасних реаліях господарювання економічна ефективність діяльності є важливою характеристикою успішного функціонування підприємства, від адекватності оцінки якої залежить його подальший розвиток. Оцінка діяльності підприємства є відправною точкою для його розвитку, пошуку шляхів удосконалення бізнес-процесів, виявлення сильних і слабких сторін.

Для підвищення ефективності діяльності організації потрібно постійно визначати, оцінювати та покращувати фактори, від яких вона залежить, а також шукати найраціональніші шляхи використання наявних матеріальних, трудових, фінансових та інших ресурсів підприємства.

Крім того, на практиці важливого значення набуває також визначення та аналіз можливих резервів підвищення ефективності; визначення відповідних критеріїв економічної ефективності та формування системи показників її оцінки. Саме тому комплексне вирішення проблеми пошуку можливих шляхів підвищення економічної ефективності діяльності підприємства є складним, але надзвичайно актуальним завданням.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питання економічної ефективності діяльності підприємства досліджуються у працях великої кількості науковців, зокрема: Амонс С.Е., Бойчик І.М., Гальцев М.В., Гетьман О.О., Калетнік Г.М., Ковальчук І.В., Макмиллан Р., Маркіна І.А., Покропивний С.Ф., Пономарьова Ю.В., Сідун В.А., Старосуд В.І., Шаповал В.М., Шляга О.В., Ярославський А.О. та інші.

Авторами розглядається широке коло теоретичних та практичних аспектів сутності економічної ефективності, визначення та аналізу системи показників її оцінки тощо.

Проте нестабільність та невизначеність сучасних умов господарювання свідчать, що подальшого вивчення потребують фактори впливу на ефективність діяльності та визначення адекватних вимогам сьогодення шляхів стабілізації та можливого підвищення економічної ефективності функціонування підприємства.

Формулювання цілей статті. Метою статті є дослідження факторів, що впливають на економічну ефективність діяльності підприємств для подальшого визначення основних резервів та шляхів підвищення ефективності його роботи в сучасних складних умовах господарювання.

Виклад основного матеріалу. Питання розвитку та економічного зростання українських підприємств визнається сьогодні невід'ємною частиною усього процесу сприяння піднесенню економічного розвитку та максимального використання потенціалу країни для підвищення рівня її конкурентоспроможності. Відтак, розвиток загального

механізму ефективного росту економіки в цілому безпосередньо залежатиме від динаміки та рівня ефективності кожного окремого підприємства як основного елемента національної економіки. Тому, одним із пріоритетів раціонального господарювання є не тільки визначення рівня економічної ефективності діяльності підприємств, а також виявлення шляхів її підвищення [2, с. 18].

Економічна ефективність – результат фінансово-економічної діяльності суб'єкта господарювання, який покриває усі витрати на її здійснення та містить чистий прибуток, що залишається для розвитку бізнесу.

Відповідно, економічна ефективність підприємства визначається основними факторами:

- 1) запровадження максимально досяжних економічних цілей, орієнтованих на весь потенціал підприємства;
- 2) виявлення змін, необхідних для повного розкриття потенціалу підприємства;
- 3) проведення необхідних змін, досягнення поставлених стратегічних цілей.

Залежно від спрямованості дії всі фактори можна об'єднати у дві групи, а саме позитивні й негативні. Позитивні – це такі фактори, вплив яких покращує показники діяльності підприємства, а негативні – навпаки.

Залежно від місця виникнення всі фактори можна класифікувати на внутрішні й зовнішні, де внутрішні фактори (внутрішнє середовище) залежать від діяльності самого підприємства, тобто саме підприємство їх породжує, а зовнішніми є державна та соціальна політика, інституційні механізми, структурі зміни в суспільстві та економіці тощо.

Отже, слід відзначити, що фактори підвищення ефективності діяльності підприємства можуть бути класифіковані за трьома основними ознаками:

- 1) за основними напрямками розвитку та вдосконалення виробництва, які є комплексами технічних, організаційних та соціально-економічних заходів, на основі яких досягається економія суспільної праці;
- 2) за джерелами підвищення ефективності (зниження трудомісткості, матеріаломісткості, фондомісткості та капіталомісткості виробництва, економії часу, раціонального використання природних ресурсів);
- 3) за сферою застосування фактори поділяють на народногосподарські, міжгалузеві, регіональні, галузеві та внутрішньовиробничі [4, с. 175-176].

Під резервами підвищення економічної ефективності діяльності розуміють невикористані можливості збільшення випуску продукції в розрахунку на одиницю сукупних витрат завдяки більш раціональному використанню усіх видів ресурсів підприємства.

Основні чинники підвищення ефективності виробництва – це підвищення його технічного рівня, вдосконалення управління, організації виробництва і праці, зміна обсягу і структури виробництва, поліпшення якості природних ресурсів та інші.

Економічна ефективність діяльності підприємства безпосередньо пов'язана із соціальною ефективністю цієї діяльності, оскільки результати роботи підприємства є базою для вирішення цілого ряду соціальних проблем [3, с. 68].

Соціальна ефективність відображає: відповідність витрат і соціальних результатів діяльності підприємства цілям і соціальним інтересам суспільства; формування корпоративного духу та відповідного психологічного клімату в колективі; атмосферу захищеності та причетності до цілей організації; результат впливу економічних заходів на формування способу життя людини [1, с. 41].

Дослідники поєднують всі шляхи підвищення економічної ефективності функціонування підприємства до трьох напрямків:

1) управління витратами і ресурсами: заходи щодо підвищення поточної виробничої діяльності підприємства, що спонукають підприємство до раціонального використання природно-сировинних ресурсів; зростання продуктивності праці і зменшення зарплатоємності виготовлення продукції; зниження загальної ресурсомісткості виробництва;

2) розвитку й удосконалення виробництва та іншої діяльності: прискорення впровадження результатів НТП у практику діяльності підприємства; удосконалення організаційної та виробничої систем управління, форм і методів організації діяльності, її планування і мотивації; підвищення якості і конкурентоспроможності виготовлюваної продукції; удосконалення і постійне коригування всіх видів діяльності для забезпечення їх вимогам сучасності;

3) удосконалення системи управління підприємством та всіма видами його діяльності: заходи щодо мобілізації внутрішніх та зовнішніх відносно підприємства факторів. Фактори внутрішнього середовища передбачають оперування ними на рівні підприємства. Зовнішні фактори відносяться до таких, якими управляти майже неможливо, оскільки потребують суттєвих структурних зрушень, розгалуження інфраструктури підприємства, залучення інституціональних механізмів для забезпечення належних передумов функціонування підприємства тощо [3, с. 69].

Висновки. Отже, проблема підвищення економічної ефективності діяльності підприємства в цілому полягає в забезпеченні максимально можливого результату на кожну одиницю витрачених трудових, матеріальних та фінансових ресурсів. При цьому на економічну ефективність впливає низка позитивних та негативних внутрішніх і зовнішніх факторів. Підвищення економічної ефективності діяльності суб'єкта господарювання залежить не лише від факторів впливу але й від стратегії розвитку самого підприємства, його ефективної системи менеджменту на усіх рівнях. Основними шляхами підвищення економічної ефективності діяльності підприємства на сьогодні є сукупність конкретних заходів як в технічному й організаційному, так і в соціально-економічному напрямках діяльності, адже тільки тоді за їх допомогою можна буде досягти поліпшення якості та конкурентоспроможності продукції підприємства та економії його ресурсів.

Список використаних джерел

1. Євась Т.В., Коломієць А.М. Методичні підходи до оцінки ефективності системи менеджменту підприємства. *Подільський науковий вісник*. 2019. Випуск №2(10). С. 39-45. URL: https://pnv.in.ua/images/Magazine/2_2019.pdf.

2. Євась Т.В., Олексюк А.А. Теоретичні аспекти аналізу економічної ефективності діяльності підприємства. *Подільський науковий вісник*. 2017. Випуск №1. С. 18-21. URL: http://www.pnv.in.ua/images/Magazine/1_2017.pdf#page=17.

3. Шляга О.В., Гальцев М.В. Шляхи підвищення ефективності роботи підприємства. *Економічний вісник Запорізької державної інженерної академії*. 2014. Випуск №12. С. 66-75. URL: http://www.zgia.zp.ua/gazeta/evzdia_7_066.pdf.

4. Ярославський А.О. Економічна ефективність діяльності підприємства: теоретичний аспект. *Науковий вісник ужгородського університету. Серія «Міжнародні економічні відносини та світове господарство»*. 2018. Випуск №20. Частина 3. С. 174-177. URL: http://www.visnyk-econom.uzhnu.uz.ua/archive/20_3_2018ua/38.pdf.

5. Швед В.В., Боковець В.В. Стратегічне управління. Вінниця: ВФЕУ. 2012. 151 с.

6. Швед В.В., Прохорова О.В., Медведкін О.В., Яковченко І.С. Стратегічне та оперативне планування: порівняльний аналіз. *Подільський науковий вісник*. 2020. № 2. С. 58-65 URL: http://pnv.in.ua/images/Magazine/2_2020.pdf